

Izbija, izvešeni ponedeljek ... Uredništvo: ulica sv. ...

EDINOST

Posamezna številka v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...

Raznarodovanje in kultura

V narodnostnih bojih v bivši Avstriji se je odražal del socialnega svetovnega procesa. Šlo je — pravi Gumpowicz — za obračun med Nemci in Slovani. Nemštvo je silno navalilo, da bi si podjarmilo vzhod. Ena zadnjih oblik tega naskakanja je bila — Avstrija! Do konca osemnajstega stoletja je bilo zmogovito, potem pa je začela njegova sila padati. Po letu 1848. — te pomladi narodov — posebno pa po letu 1860. s padom absolutnega režima, je oslabela ekspanzivna sila nemštva v Avstriji in se je ojačil slovanski odpor. Se enkrat — v letu 1861. — je tvegala nemški državnik Schmerling obupen poizkus, da bi politične svobosčine spojil s pomembnejšim Avstrije. Ni se mu posrečilo. Politična svoboda in raznarodovanje sta stvari, ki izključujeta druga drugo! Slovenske narodnosti so oživele k novemu življenju. Boj pa je vohal dalje. Nemški politiki so zrlji v ministre v krivi veri, da morejo posamezne osebe odločilno posegati v ta boj. V takih bojih pa ne odločujejo Slovanske narodnosti so oživele k novemu življenju. Boj pa je vohal dalje. Nemški politiki so zrlji v ministre v krivi veri, da morejo posamezne osebe odločilno posegati v ta boj. V takih bojih pa ne odločujejo ...

Državni dohodki so se povečali za dve milijardi v zadnjih desetih mesecih RIM, 1. Kakor javlja agencija Volta, so znašali državni dohodki v prvih 10 mesecih tekočega finančnega leta, t. j. od 1. julija 1922 do 30. aprila 1923 skoraj za 2 milijardi več nego v odgovarjajoči dobi preteklega leta. Ta skok za 2 milijardi v desetih mesecih ima par samo v podobnem skoku v istih mesecih v letih 1920-1922, ki pa je znašal tedaj nad 3 milijarde. Na drugi strani pa je razvidno iz začasnega proračuna za dobo od 1. julija 1923 do 30. junija 1924, da so se stroški posameznih ministrstev skrčili za 440 milijonov lir. Vprašanje preuredbe trgovinskih zbornic RIM, 1. O vprašanju preuredbe trgovinskih zbornic ni še znano nič določenega. Pred par dnevi je izjavil minister Teofilo Rossi, da se njegovo ministristvo bavi sedaj pridno s tem vprašanjem. Pretresa se predvsem vprašanje, kakne izpremembe naj se napravijo na dosedanjih predpisih, da bi bolje odgovarjali potrebam narodnega gospodarstva. Do sedaj pa ni še prišlo do kakih stvarnih sklepov. Jugoslavija Pred rekonstrukcijo vlade? — Razdvojenost v radikalni stranki BELGRAD, 1. Ze nekoliko dni se govori v radikalnem klubu o kandidaturah novih ministrov. Radikalci da nečajo, da bi kandidature določeval sam Pašić, ampak da bi to izvrševal klub, tako da bi ministri prišli v odvisnost od kluba. Ta predlog je izzval živahno razpravo, ker se je smatralo, da hoče klub poslati v vlado nove ljudi ter izločiti stare, kateri so do sedaj vodili politiko. Stavljen je bil nedavno predlog, da naj bi kandidature določil klubov odbor, kateri obstoji iz 32 članov. G. Nastas Petrović se je izjavil proti temu predlogu, ker je izven tega odbora mnogo ljudi, ki imajo velik vpliv v politiki in ki bi bili na ta način izključeni od sodelovanja pri tako važnih odločitvah, tako da ukrepi odbora ne bi odgovarjali dejanskim razmeram. Iztaknil je vsled tega misel, da naj bi se k posvetovanjem odbora pritegnili še drugi možje, ki stoji izven njega, ali pa naj bi se s širokim sodelovanjem zastopnikov stranke ustanovil poseben, ožji odbor. Vsled tega nastopa ni prišlo do sporazuma in razprava je bila prenesena na drugi dan. Tik pred otvoritvijo zbornice je bila druga seja, na kateri se je razprava nadaljevala. Seja je bila zelo burna, toda ostalo je pri tem, da lista vlade ni bila izpremenjena. S tem pa vprašanje ni rešeno, ker mlajši elementi v stranki ne bodo odnehal in bodo izzvali novo razpravljanje. Izgleda že, da bodo v tem pogledu dosegli tudi že sedaj gotove koncesije. Donavska komisija BELGRAD, 1. Iz Pariza je prišla vest, da je bila podpisana konvencija tičočja se pristojnosti in delovanja donavske komisije, katerega je bila izdelana pod vodstvom francoskega delegata, določenega od Društva narodov. Komisija je ustanovljena na podlagi trianonske mirovne pogodbe ter je sestavljena iz delegatov Avstrije, Čehoslovake, Jugoslavije, Ogrske in Rumunije. Med temi delegati bo vzdrževana stalna zveza, s katero se bo doseglo edinstvo v tehničnem pogledu za vsa vprašanja, ki se nanašajo na podonavsko kotlino. V notri, s katero je javljena konvencija inozemskim vladam, je vsebovana izjava, da je napravljen ta sporazum z izločitvijo vsakega političnega vpliva in da tako postopanje edino lahko doprineše k zboljšanju odnosov v srednji Evropi. Pomoč Dalmaciji — Žito in turšica bo dana na kredit BELGRAD, 1. Ministrstvo za socialno skrbstvo je prejelo od dalmatinskega pokrajinskega namestnika obvestilo, da v nekaterih krajih ljudstvo noče kupovati državnega žita, ker je predrago. Ministrstvo je nato odločilo, da bodo ljudje lahko prejeli žito na kredit, ker država ne more prodajati na svojo škodo. Iz demokratske stranke — Stališče napram Radicju DOLNJI LAPAC, 1. Organizacija demokratske stranke je imela sestanek ter je poslala Pribičeviću brzojavko, v kateri najodločneje oboja vsako trgovino z državo in narodom med radikali in Radicjem. Pozdravljajo Pribičevića kot svojega voditelja ter mu izražajo neomajno zaupanje, s prošnjo, naj vstaja v obrani državljanov, ki so zvesti kralju in domovini, proti vsem razdiralnim elementom. Pobiranje malitve v Dalmaciji SPLIT, 31. Ministrstvo za narodno zdravstvo je odobrilo predlog zdravstvenega odseka v Splitu, da se izvedejo vsi koraki za pobiranje malitve v Dalmaciji na račun budžeta istega ministristva, toda v sporazumu gen. nadzornišča vod v Splitu odonosno tudi pod nadzorstvom protimalaričnega zavoda v Trogiru. Glavni ukrepi bi bili sledeti: Ureditev jezer Raljana in Trifunović, vrvcev in vodnjakov Kaldrma, Polata, Vrba, Sedlari, Trpani, Kaštel. Ta dela so deloma že pričeta, ostala bodo v kratkem započeta.

Rusija Prvi ženski diplomat PARIZ, 1. Iz Moskve brzojavljajo, da je sovjetska vlada imenovala gospo Aleksandro Kolontaj za pooblaščenega ministra v Kristijaniji. To je prvi slučaj, da je bilo ženi poverjeno diplomatsko mesto. Petubograjsko gledališče zgorelo LONDON, 1. Listi poročajo iz Helsinkfors, da je operno gledališče v Petrogradu zgorelo v sredo zvečer. V paniki je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Poslopje je popolnoma porušeno. Francija Otvoritev razstave za zdravstvo v Strassburgu STRASSBURG, 1. Danes je bila tu slavnostno otvorjena mednarodna razstava za zdravstvo o priliki praznovanja Pasteurjeve stoletnice. Otvoritvi sta prisostvovala tudi Millerand in Poincaré, Italijo sta zastopala rektor rimske univerze in generalni ravnatelj za zdravstvo. Belgija Konec stavke v Belgiji BRUSELJ, 1. Agitacijski odbor stavkajočih železničarjev in poštarjev je sklenil konec stavke in takojšnjo povrnitev na delo. Anglija Zasedba ruhrske kotline škodljiva angleškim interesom LONDON, 1. V uvodnem članku zatrjuje «Times», da bo moral biti glavni cilj angleške politike ureditev odškodninskega vprašanja, na katerem slonijo skoro vsi drugi problemi. Razpravljajoč o vedno slabšem položaju nemškega gospodarstva, o nizki vrednosti marke in zadnjih nemirih v Nemčiji, izjavlja omenjeni list, da je zasedba ruhrske kotline škodljiva gospodarskim interesom Anglije, ker povzročajo neurejene razmere nemške industrije zmedenost v mednarodnem gospodarstvu. Radi tega pozivlja «Times» angleško vlado, da pomaga v interesu vsega sveta k rešitvi odškodninskega vprašanja in meni, da si bi Nemčija zopet pridobila zaupanje inozemstva, ako bi ponovila svojo ponudbo za predložitev tega vprašanja komisiji mednarodnih izvedencev.

Mrazično delo londonskega zunanjeja urada — Informacije v London poslanih nemških znanstvenikov PARIZ, 1. Včeraj je imel ravnatelj darmstadtske banke več pogovorov s finančnimi krogi v Londonu, ki so mu vsi svetovali, da naj ponudi Nemčija določeno, pozitivno število, ako hoče priti do rešitve odškodninskega vprašanja. Po mnenju teh krogov bi Nemčija lahko predlagala takojšnje plačilo 2500 milijonov frankov, ki bi se uračunali kot prvi letni obrok nemških plačil in bi znatno olajšali kritični gospodarski položaj Francije, Belgije in Italije. Nemški poslanik in Londonu je imel sinoči dolg sestanek z lordom Curzonom. Akoravno izključujejo uradni krogi vsako soudeležbo Anglije pri izdelovanju nove nemške note, je vendar znano, da je izvrševal v zadnjih dneh londonski urad zelo živahno delavnost. Angleška vlada ne misli seveda menjati svoje politike blagohotne neutralnosti napram Franciji in Belgiji. Skoro je pa gotovo, da bo šla Baldwinova vlada preko tega in vzela nemško noto kot izhodnico za vzpostavo enotnosti med zavezniki. Ako se bo Nemčija odločila za razsodno ponudbo in ako bo opustila pasivno resistenco v ruhrski kotlini, se bo lahko dogel sporazum. Nemčija 40 mrtvih in 300 težko ranjenih v izgredu v Poruhru — V rudnikih se zopet dela BERLIN, 1. V izgreduh teh zadnjih dni na zasadenem ozemlju je zgubilo življenje 40 oseb. V bolnice je bilo prinesenih 300 težko ranjenih. Wolfova agencija poroča: Francozi so prekalici zasedbo livarne jekla v Rhein-stalu, ki so jo zasedli vsled zavrnitve zahteve za izročitev 14 lokomotiv. Ravnateljstvo livarne je ugotovilo, da so Francozi odnesli vse, kar so mogli. Kar je ostalo, ni več uporabljivo. Skoda se računa na 40 milijard. Iz Mainzja je došla vest, da je bilo izgnanih nadaljnih 223 železničarskih družin. Vsled sporazuma v vprašanju plač so se rudarji skoro vseh poruhrskih rudnikov povrnili na delo. Zvišanje cene premoga v Nemčiji BERLIN, 1. Wolfova agencija poroča, da bo vsled splošnega višanja cen in delavskih plač podražil premog s 1. junijem za 50 do 59 od sto.

DNEVNE VESTI

Italija Preuredba zakonik na dnevnem redu državne zbornice RIM, 1. Včerajšnja seja se je pričela ob 15. Po rešitvi nekaterih interpelacij je zbornica začela razpravljati o pooblastitvi vlade za preureditev civilnega zakonika in za sestavo novih zakonikov za civilno-pravno postopanje, za trgovino in za trgovsko mornarico o priliki izenačenja zakonodajstva z novimi pokrajinami. Gonzalez je predlagal v imenu socialistične skupine zavrnitev tega zakonskega načrta. Priznal je sicer potrebo preuredbe zakonikov, vendar je pa izjavil, da je proti tako široki polnomoči, ko niso bili predloženi zbornici nikakri načrti teh novih zakonikov, ki so vendar za najširšo splošnost veljanske važnosti. Temu nasproti se je poslanec Pivano izrekel za polnomoč, ker so bili tudi vsi dosedanj zakoni izdani na podlagi načrtov parlamentarnih komisij, kakor bo tudi sedaj sestavljena komisija, ki bo pomagala vladi pri njenem tozadevnem delu. Razpravljajoč o posameznih predloženih preuredbah je govornik čestital vladi, ki namerava priznati ženi večje pravice ter predlagal, da bi se spremenile tudi določbe nasledstvenega prava poročenih žen. Nemški poslanec Tinzl je izjavil, da bi se lahko avstrijsko civilno-pravno postopanje razširilo na vsa kraljevino, medtem pa se namerava obdržati temelje italijanskega postopanja. Na vsak način se bo morala po govornikovem mnenju preuredba izvršiti temeljito in se bo moralo poleg teoretične vzeti v ozir tudi praktično stran. Izrekel se je za predhodno pismeno civilno-pravno postopanje v svrhu ugotovitve tožb in ugovorov. Opozoril je, da se ne bo odpravilo onega počasnega postopanja, tudi če se bo ohranilo le okostje italijanskega civilno-pravnega reda, proti kateremu je bilo izrečenih toliko kritik. Vladi je položil na srce jezikovno vprašanje na sodiščih v novih pokrajinah ter izrazil nado, da bo to vprašanje rešeno v smislu tozadevnih želj tujerodnih manjšin. Pred-

lagal je, da bi ostala v novih pokrajinah v veljavi agrarna zakonodaja. Razprava se bo na današnji seji nadaljevala. Minister Gentile vstopil v fašistovsko stranko RIM, 1. Sen. Gentile se je vpisal v fašistovsko stranko. Kom. Bianchi mu je osebno izročil na ministrstvu izkaznico in fašistovski znak. Sen. Gentile bo v pismu razložil vzroke, radi katerih je zapustil liberalno stranko. Mussolini v Padovi PADOVA, 1. Davi je prispel iz Rima Mussolini, ki ga je tisočglava množica burno pozdravljala na postaji. Po sprejemu na municipiji se je ministriki predsednik podal na univerzo, kjer ga je v veliki avli pričakovalo dijaštvo in popoln profesorski zbor v tradicionalnih togah. Tu je Mussolinija pozdravil rektor univerze Lucatello, nakar je ministriki predsednik obdržal dolg govor. Popoldne bo Mussolini odpotoval v Rovigo. Resolucija izvršilnega fašistovskega odbora RIM, 1. Davi ob 9. se je pričela napovedana seja izvršilnega odbora fašistovske stranke. Na Bastianinijev predlog je bila sprejeta sledeča resolucija: «Izvršilni odbor je ugotovil, da skušajo v državi in parlamentu sovražniki fašizma s pomočjo krivih prijateljev, ki so bili razočarani v svojih slepih egoističnih stremiljenjih, izzvati fašistom neugoden položaj. Radi tega pozivlja odbor fašiste, da ščitijo z vsemi silami pravice in dolžnosti fašistovske revolucije, započete s pohodom proti Rimu, in opozarja enkrat za vselej nasprotnike, ki bi se hoteli povrniti k sistemom prošlosti, da ne bo fašizem dovoljeval atentatov na obnovitveno delo, ki ga je njen vojvoda začel za boljše bodočnost Italije». Nato je izrekel odbor obžalovanje vsem onim, ki so odobraval Misurijev govor v parlamentu in izrazil ministru Gentileju svoje zadoščenje radi njegovega vstopa v fašistovsko stranko.

Italijski šolski zakoni v novih pokrajinah. «Der Tiroler» pravi, da je iz raznih naredb razvidno, da se pripravljava uvedba italijanskih šolskih zakonov tudi v novih pokrajinah. To uvedbo je izdal ravnokar šolski urad v Tridentu, ki razpisuje natečaje za popolnitev definitivnih učiteljskih mest. Ta naredba vsebuje mnogo ostrin in usodne spremembe v našem šolstvu, ki zadevajo vso javnost. Stojimo tu pred dejstvom, da javnost šele po ovinkih doznava o tako važnih nakanah. Bistvena novost je, da bodo mogle direktno imenovati učitelje te tiste občine, ki same vzdržujejo svoje šole. Za vse druge občine bo imenovala učitelje prefektura ali pa deželni šolski svet. Doslej je bilo v navadi, da je vsaka občina sama imenovala svoje učitelje in da je bila deželnemu šolskemu svetu pridržana le potrditev. Ta pravica se sedaj odtega občinam, ki bodo imele le neznamen vpliv na imenovanje učiteljskega osebja. To pomeni vsakako novo utesnitev starih občinskih svobod in v slučajih, ko občina nima takozvane šolske avtonomije, to je, kjer ne more sama vzdrževati šole. Značilno pa je, da rečena naredba nič ne govori o tem, katerim šolam v novih pokrajinah bo dovoljena lastna šolska uprava. «Der Tiroler» ugotavlja, da na južnem Tirolskem obstoje osemrazrednice, oziroma meštanske šole, in eno- in sedemrazrednice. Italija pa pozna samo tret- in šestrazredne ljudske šole. To pomeni tri- oziroma šestletno šolsko obveznost, dočim je avstrijski zakon brez razlike na šolsko kategorijo določal osemletno šolsko obveznost. Sedaj radi razžaljenosti časti, češ da mu je nasprotnik rekel, da je «zmoten» (neumen). Sodnik, slabo podkovan v slovensčini, je bil mnenja, da ni to nikaka žalitev, če se komu očita, da je — moker. Nekaj silnicega se je tni zgodilo na koperski preturi. Šlo je za tožbo radi obrekovanja, ker je ena stranka očitala drugi krivo prisojstvo. Prišla je priča, katerega je potrdila, da je bil očitek izrečen in sicer s temi besedami: «Ti si po nakriven prisegel». Znano je, da ta «nakriven» zveni v narečju kakor «nekrimven». Vsak slovenski sodnik bi bil to zabeložil in stvar bi bila končana. Tako pa, ker sodnik ne pozna slovensčine, je prišlo prav po nepotrebnem do zelo neljubega incidenta. Nasprotni odvetnik, dr. Petris, ki zna prav za krajino silo nekaj slovenskih besed, se je spustil v znanstveno, slovnično razlaganje izpovedbe priče, češ očitek je bil, da je bila prisega nekrična, torej resnici odgovarjajoča. Ko ga je njegov nasprotnik, Slovenec, opozoril na zmoto, je pa g. dr. Petris začel kričati o politiki, o slovenskih odvetnikih, ki bodo sploh onemogočeni, o izključitvi pravici italijanskega jezika itd., tako da se je slovenski odvetnik vsled takega žaljivega nastopa odstranil in je bila razprava prenesena. Sodnik je bil pri vsem tem nastopu popolnoma pasiven. Kaj naj bi tudi pričel, ko ne razume slovensčine in se pri sedanjem toku stvari gotovo tudi boji sploh ziniti, ko gre za pravico slovenskega jezika. Vsa stvar pa gotovo ni nam v veselje, ne g. dr. Petrisu v čast. Pozor! tržaški vinogradniki. Finančni inspektorat nas prosi, da objavimo sledeče: S pozivom a na zakon o užitniškem davku za Trst in okolico mora vsakdo, ki ima vinograde v okviru užitniške črte, prijaviti do 15. julija t. l. na finančnem inspektoratu v Trstu, Corso Cavour 6, III., sledeče: Posestno polo, iz katerega mora biti razvidna davčna občina in številka tozadevne zemljišča. Naznaniti se morajo tudi poslopja in prostori, v katerih se bo stiskalo grozdje oziroma proizvajal mošt ter kraj, kjer bo izgotovljeno vino hranjeno, kakor tudi posode, nahajajoče se v omenjenih prostorih, določene za sprejem grozdja, mošta in vina. Prijavo mora izvršiti vsaka oseba, katere v zgoraj označenih vinogradih trga grozdje za namenom, da naredi iz njega mošt ali vino. V prijavi se mora tudi naznaniti, če je vino namenjeno za domačo rabo ali za prodajo preko užitniške črte. Kaj je «Venezia Giulia»? Naši tržaški listi nam predočajo vedno «Venezia Giulia» kot vkupnost tržaške, istrske in furlanske pokrajine (z gorisko). Z eno besedo od Livenze do Kvarnera. Polemike radi vprašanja, kolik je obseg Julijske Krajine, med italijanskimi listi Trsta, Vidma in Benetk so bile dolgotrajne in hude. Beneški listi so očitali Tržačanom celo nekaj «juljski imperilizem», ki da je naperjen proti Benetkam in Vidmu. Polemike so prenehale, ostala pa je — zmešnjava, ki se odraža celo v terminologiji krajevih odkokov, kakor jih objavlja «Gazzetta ufficiale». Tako je to uradno glasilo v svoji 124. številki od 28. maja t. l. objavilo kraljev odlok od 26.

Italijski šolski zakoni v novih pokrajinah. «Der Tiroler» pravi, da je iz raznih naredb razvidno, da se pripravljava uvedba italijanskih šolskih zakonov tudi v novih pokrajinah. To uvedbo je izdal ravnokar šolski urad v Tridentu, ki razpisuje natečaje za popolnitev definitivnih učiteljskih mest. Ta naredba vsebuje mnogo ostrin in usodne spremembe v našem šolstvu, ki zadevajo vso javnost. Stojimo tu pred dejstvom, da javnost šele po ovinkih doznava o tako važnih nakanah. Bistvena novost je, da bodo mogle direktno imenovati učitelje te tiste občine, ki same vzdržujejo svoje šole. Za vse druge občine bo imenovala učitelje prefektura ali pa deželni šolski svet. Doslej je bilo v navadi, da je vsaka občina sama imenovala svoje učitelje in da je bila deželnemu šolskemu svetu pridržana le potrditev. Ta pravica se sedaj odtega občinam, ki bodo imele le neznamen vpliv na imenovanje učiteljskega osebja. To pomeni vsakako novo utesnitev starih občinskih svobod in v slučajih, ko občina nima takozvane šolske avtonomije, to je, kjer ne more sama vzdrževati šole. Značilno pa je, da rečena naredba nič ne govori o tem, katerim šolam v novih pokrajinah bo dovoljena lastna šolska uprava. «Der Tiroler» ugotavlja, da na južnem Tirolskem obstoje osemrazrednice, oziroma meštanske šole, in eno- in sedemrazrednice. Italija pa pozna samo tret- in šestrazredne ljudske šole. To pomeni tri- oziroma šestletno šolsko obveznost, dočim je avstrijski zakon brez razlike na šolsko kategorijo določal osemletno šolsko obveznost. Sedaj radi razžaljenosti časti, češ da mu je nasprotnik rekel, da je «zmoten» (neumen). Sodnik, slabo podkovan v slovensčini, je bil mnenja, da ni to nikaka žalitev, če se komu očita, da je — moker. Nekaj silnicega se je tni zgodilo na koperski preturi. Šlo je za tožbo radi obrekovanja, ker je ena stranka očitala drugi krivo prisojstvo. Prišla je priča, katerega je potrdila, da je bil očitek izrečen in sicer s temi besedami: «Ti si po nakriven prisegel». Znano je, da ta «nakriven» zveni v narečju kakor «nekrimven». Vsak slovenski sodnik bi bil to zabeložil in stvar bi bila končana. Tako pa, ker sodnik ne pozna slovensčine, je prišlo prav po nepotrebnem do zelo neljubega incidenta. Nasprotni odvetnik, dr. Petris, ki zna prav za krajino silo nekaj slovenskih besed, se je spustil v znanstveno, slovnično razlaganje izpovedbe priče, češ očitek je bil, da je bila prisega nekrična, torej resnici odgovarjajoča. Ko ga je njegov nasprotnik, Slovenec, opozoril na zmoto, je pa g. dr. Petris začel kričati o politiki, o slovenskih odvetnikih, ki bodo sploh onemogočeni, o izključitvi pravici italijanskega jezika itd., tako da se je slovenski odvetnik vsled takega žaljivega nastopa odstranil in je bila razprava prenesena. Sodnik je bil pri vsem tem nastopu popolnoma pasiven. Kaj naj bi tudi pričel, ko ne razume slovensčine in se pri sedanjem toku stvari gotovo tudi boji sploh ziniti, ko gre za pravico slovenskega jezika. Vsa stvar pa gotovo ni nam v veselje, ne g. dr. Petrisu v čast. Pozor! tržaški vinogradniki. Finančni inspektorat nas prosi, da objavimo sledeče: S pozivom a na zakon o užitniškem davku za Trst in okolico mora vsakdo, ki ima vinograde v okviru užitniške črte, prijaviti do 15. julija t. l. na finančnem inspektoratu v Trstu, Corso Cavour 6, III., sledeče: Posestno polo, iz katerega mora biti razvidna davčna občina in številka tozadevne zemljišča. Naznaniti se morajo tudi poslopja in prostori, v katerih se bo stiskalo grozdje oziroma proizvajal mošt ter kraj, kjer bo izgotovljeno vino hranjeno, kakor tudi posode, nahajajoče se v omenjenih prostorih, določene za sprejem grozdja, mošta in vina. Prijavo mora izvršiti vsaka oseba, katere v zgoraj označenih vinogradih trga grozdje za namenom, da naredi iz njega mošt ali vino. V prijavi se mora tudi naznaniti, če je vino namenjeno za domačo rabo ali za prodajo preko užitniške črte. Kaj je «Venezia Giulia»? Naši tržaški listi nam predočajo vedno «Venezia Giulia» kot vkupnost tržaške, istrske in furlanske pokrajine (z gorisko). Z eno besedo od Livenze do Kvarnera. Polemike radi vprašanja, kolik je obseg Julijske Krajine, med italijanskimi listi Trsta, Vidma in Benetk so bile dolgotrajne in hude. Beneški listi so očitali Tržačanom celo nekaj «juljski imperilizem», ki da je naperjen proti Benetkam in Vidmu. Polemike so prenehale, ostala pa je — zmešnjava, ki se odraža celo v terminologiji krajevih odkokov, kakor jih objavlja «Gazzetta ufficiale». Tako je to uradno glasilo v svoji 124. številki od 28. maja t. l. objavilo kraljev odlok od 26.

DNEVNE VESTI

Sorba državnih upokojencev za obstanek

S kr. odlokom od 18. februarja 1923., št. 440 so bile znane upokojemcem, vdovam in sirotam novni pokrajini njihove pokojnine in draginski doklade za 20% (vdovam draginske doklade za 10% od 80%). Ako je bil gnotni položaj državnih upokojencev tudi prej neznošen, jih je pa ta nova odredba pahnila v pravi obup in strah za bodočnost. Ni torej nikako čudo, da se je začelo med državnimi upokojniki živahno in odločno gibanje, katerim nameravajo pripraviti vlado do tega, da ne izrazi proti njim orožje, ki ji ga daje v roko novi zakon. Temveč da bi ostalo pri starem, dokler se upokojniki novih pokrajin ne izenačijo z upokojniki iz starih, oziroma dokler se končno javno ne reši vprašanje tudi teh poslednjih.

Od 16. do 21. maja se je vršil v Rimu shod zastopnikov nad 200 društev državnih upokojencev, na katerem sta govorila tudi dva zastopnika državnih upokojencev, vdov in sirot iz novih pokrajin ter orisala žalostni položaj, v katerem se nahajajo državni upokojniki vsled odbitka 20% od dosedanjih prejemkov. Shod je poslal k finančnemu ministru De Stefaniju posebno odposlanstvo, ki mu je izročilo spomenico, vsebujočo upravičene zahteve tega gotovo najprejnjega in najnevarnejšega družabnega sloja. Minister je priznal, da so njihove zahteve upravičene. Shod je nadalje sklenil resolucijo, v kateri se proglasa enotna fronta državnih upokojencev starih in novih pokrajin: vsak priboljšek, ki ga dobijo upokojniki starih pokrajin, se mora istočasno raztegniti tudi na upokojnike novih pokrajin.

Iz spomenice državnih upokojencev novih pokrajin, ki je bila izročena vladi, posnemljemo, da so pokojnine v novih pokrajinah sledeče: a) pokojnine vdov ne presejajo znatnega 300 lir razen par desetkov slučajev, v katerih dosežajo 440 lir; b) večina upokojencev prejema kvečjemu 600 lir, le malo pokojnin znaša od 600 do 1000 lir in kakih 20 nad 1000 lir na mesec. Povprečno pride na posameznega upokojenca z draginskimi dokladi vred 126 lir na mesec.

Ti neznatni in naravnost sramotni dohodki so bili, kakor omenjeno zgoraj, skrčeni za 20%. Upravičenost tega ukrepa se utemeljuje na ta način, češ da znašajo prejemki upokojencev starih pokrajin le 80% plače, medtem ko so bile bivše avstrijske pokojnine izpremenjene v lire alla pari, in to kljub temu, da se je zamenjava kron v lire izvršila po ključu 60%. Spomenica upravičeno zavrača ta ugovor, kajti od bivše avstrijske pokojnine se odbijejo razni zneski, kakor n. pr. stanarina i. dr. Tudi sklicevanje na dejstvo, da se je zamenjava izvršila po ključu 60%, ne drži, kajti št. 7. kr. odloka od 27. novembra 1919., št. 2227, s katerim je bil določen ključ zamenjave, pravi, da v slučajih, kjer gre za dajatev ali rabo reči ali dela, ki se ima izvršiti po stopu odloka v veljavo, se ima zamenjava izvršiti alla pari. Poleg vsega tega so prejemki državnih upokojencev starih pokrajin mnogo večji nego novih in isto velja tudi glede povprečnega zneska, ki pride na enega upokojenca.

Iz vsega se vidi torej, da je sedanje gibanje državnih upokojencev novih pokrajin skozinsko upravičeno. Javnost spremlja z živimi simpatijami to njihovo borbo in prizadevanje, da se rešijo iz sedanjega neznošnega gnotnega položaja, kateri jim ne povzroča samo fizičnega pomanjkanja, temveč spravlja že tudi v nevarnost dostojanstvo celokupnega sloja državnih upokojencev.

Carinske in davčne olajšave za nove industrije. Uradni list («Gazzetta ufficiale») z dne 28. maja 1923. vsebuje kr. odlok 26. aprila 1923. št. 1974, kateri določa, da je v anektiranih pokrajinah dovoljena do vključno 30. oktobra) oprostitve obremenj in občinskih carin za stroje in gradbeni material, ki imajo služiti v sledeče namene: 1) za ustanovitev novih industrijskih podjetij, kjer se bodo izdelovali predmeti, kateri se še ne izdelujejo v ozemlju države, ali pa za novo uporabo v industriji; 2) kateri so določeni za industrijska podjetja obstoječa v anektiranih pokrajinah z namenom, da se uvedejo novi industrijski postopki, ki do sedaj niso bili v rabi, ali da se dosežejo dopolnilni predmeti za predmete, ki se že izdelujejo.

Industrijska podjetja, katera odgovarjajo gornjim določbam, v prvih petih letih dejanskega obratovanja ne bodo podvržena obrtnemu davku v smislu zakona 25. oktobra 1896. d. z. l. 220. Za isto dobo bodo tudi oproščena najeminskega in hišno-razrednega davka ter avionomni doklad tista poslopja, ki tvorijo sestavni del industrijskega podjetja in služijo trajno obratu. Prošnje za oprostitve teh davkov se morajo predložiti davčnemu oblastvu I. stopnje tekom treh mesecev od dneva, ko bo novo podjetje končano in pripravno za svrhu, kateri ima služiti.

*) Originalno besedilo nima letnice. Mišljen pa je gotovo 30. oktobra 1923.

Preureditev finančnih uradov v novih pokrajinah. Kr. odlok od dne 11. marca 1923. št. 662, objavljen v uradnem listu «Gazzetta ufficiale», odreja ustanovitev finančne intendenčne in oddelka kr. pokrajinskega zakladnega urada v Puli za pokrajino Istro.

Oni del Julijske Benečije, ki je prišel k furlanski pokrajini, pripade finančni intendenčni v Vidnu (Udine).

Sodnijski okraj Komen (razum občin Mavhinje, Slivje, Šempolaj in Nabrezina) se izloči iz področja davčne agencije v Sežani in se priklonja davčni agenciji v Gorici.

Občine Mavhinje, Slivje, Šempolaj in Nabrezina se priklonijo davčni agenciji v Trzinu (Monfalcone).

Sodnijski okraj Vipava se izloči iz področja davčne agencije v Postojni in se priklonja davčni agenciji v Gorici.

Občina Gračez in frakcija Izola Morozini se izločita iz področja davčne agencije v Cervinjanu in se priklonita davčni agenciji v Trzinu (Monfalcone).

Občina Kacjavas se izloči iz področja davčne agencije v Gorici in se priklonja davčni agenciji v Postojni.

Občini Milje (Muggia) in Dolina se izločita iz področja davčne agencije v Kopru ter se priklonita davčni agenciji v Trstu.

Nova občina Herpelje-Kozina se prikloni davčni agenciji v Kopru.

Področje carinarne v Trstu ostane neizpremenjeno.

Po hamburškem kongresu. Glavno glasilo čehoslovaške socialne demokracije «Pravo Lidu» piše, da so nemški socialni demokratje hoteli na vsak način izsiliti zase kak sklep, ki bi ga donesli domov kot svoj «uspeh». Zatevali so kako kožo z glave, če že ne vse čehoslovaške republike, pa vsaj kožo čehoslovaške socialne demokracije. Niso dosegli neneha ne drugega. Kongres je res naložil vsem socialističnim strankam, naj zastavijo vsa svoja prizadevanja v to, da se narodne strasti ublažijo v interesu vada proti reakciji in da se udeležijo načela demokracije samouprave in kulturne svobode povsod tam, kjer živijo narodne manjšine. Ta zahteva internacionalne pa je v čehoslovaški republiki načelno izvedena. Seveda je med tem, kar zahteva internacionala, in med tem, kar zahtevajo nemški socialni demokratje, velika razlika. Njih program govori o samostojni vojski, o samostojnih davčninah, o državi v državi. Na kongresu so zahtevali, naj se pošlje na Češko preiskovalna komisija, ki naj izreče sodbo o politiki češke socialne demokracije stranke in so v svoji kratkovidnosti videli v tem pripravo za izključitev čeških socialističnih demokratov iz internacionala. Resolucija kongresa o miru pa zahteva na konjunkturo, naj izvrševalni odbor internacionala skliče posebno konferenco na narodnih sprih udeleženi socialističnih strank iz srednje in vzhodne Evrope. (Kongres priznava torej, da so narodni spori tu in da jih je treba tudi pravično rešiti. To naj bo odgovor tistim nekdanjim našim socialističnim demokratom, ki nikakor niso hoteli priznati te potrebe.) Začetek te konference bo v Čehoslovaiški, kjer se bo posebna komisija trudila za poravnavo sporov med čehoslovaško in nemško stranko. To seveda ne bo nikak preiskovalni odbor, nikak sodni tribunal! Mi nimamo nikakega — pravi «Pravo Lidu» — razloga, da bi nasprotno temu, da se vodilni moške internacionala splošno seznanijo z našimi razmerami in z narodno politiko — nemških socialističnih demokratov. Kar se tiče zastopstva češke stranke v internacionali in ševila glasov na kongresu, pravi češko socialno-demokracično glasilo, da gre pri tem za podrejeno organizacijsko vprašanje, ki se sčasoma tudi reši v zadovoljstvo čeških socialističnih demokratov.

Novi bankovci. Finančni minister De Stefanij je dal s posebnim ministrskim odlokom, ki ga je objavila «Gazzetta ufficiale», dovoljenje za napravo in emisijo nove količine državnih bankovcev po 5 in 10 lir. Ta novi papir se porabi za nadomestitev obrabljenih in pokvarjenih bankovcev iste vrste, ki se vzamejo iz prometa. Finančni minister je dal nadalje dovoljenje za izdajo 500.000 bankovcev po 1000 Hr popravljenega tipa Banca d'Italia v znesku 500 milijonov lir.

Društvene vesti

Pravniški sestanek se bo vršil jutri, v soboto v navadnih prostorih. Zeteli je radi važnega pogovora polnoštevilnost.

Peško društvo «Kolo». Danes vaja za moški zbor kjer zadnjič. — Tajnik.

Športno društvo «Adria» priredi v nedeljo, 3. junija ob 15. uri 40-kilom. vzpodbujevalno dirko na progi: Bazovica, Padrice, Trebče, Opčine, Sežana, Povir, Divača, Lokve, Bazovica. — Znamenja za odhod bo dano točno ob 15. Maksimalni čas je določen 20 minut po prvodošlem. K dirki vpisuje predsednik g. Podbršček in tajnik (Zerjal Dr., Guardella št. 801). Čas vpisovanja je določen tik do pred dirko. — Onim kolesarjem, ki ne mislijo dirkati, pa priporočamo, da se snidejo ob 14. v Bazovici (pri prostoru za semenj), da se dodelijo nadzirateljem dirke. Tudi najprijazni dobrodošli.

Prvim petim dirkačem nakaže društvo 5 krasnih svetinj.

V nedeljo torej kolesarji: na preizkušnjo! Odbor.

M. P. D. - Sv. Jakob. Odborova seja se vrši danes ob 20.30. Sestanek jutri ob 20.30 s predavanjem tov. Pahorja Dragotina.

V nedeljo priredi turistični oidek izlet v kako bližnje obmorsko kopel. Natančnejšo jutri na sestanku.

Onim kolesarjem, ki se mislijo udeležiti nedeljske dirke S. D. A., najznanjamo, da se lahko javijo pri odborovi seji in na sestanku k dirki. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Roko si je pobabila. V vrvarnici Angeli v Skednju, kjer je bila zaposlena, je večerj predpolne prišla po nesreči z roko med kolesa nekega stroja 50-letna delavka Antonija Sinkovič, stanujoča pri Sv. Mar. Magdaleni št. 100. Zobato kolo ji je odrgalo drugi in tretji člen desne roke. Ponesrečenko so spremili v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v kirurški oddelk. Okrevala bo v 14 dneh.

Z voza je padel. Večera jzutraj so pripeljali v mestno bolnišnico 11-letnega šolarja Aquilina Mondo, doma iz Kopra. Deček je imel levo nogo zlomljeno v stegnu. Spremljevalci dečka so povedali, da je ta pri padcu z voza prišel z nogo pod kolo ter se tako pokoskodal. Mondo je bil sprejet v kirurški oddelk. Zdravniki sodijo, da bo okrevaj v 6 tednih.

Žepna tatvina. Medtem ko se je izseljenec Josip Palmich, star 28 let, rodom iz Lovranca, mudil v uradih paroplovne družbe «Cosulich», v ulici Milano št. 10, mu je neznan žepar spretno izmaknil listnico, v kateri se je poleg raznih dokumentov nahajal tudi znesek 2045 lir v bankovcih. Okradenec je naznanil tatvino na kvesturo.

Bunke sumljivega izvora. Večera ob 16. je bil zdravnik rešilne postaje poklican v staro prostu luko, kjer se je pred hangarjem št. 26 nahajal mož, ki je potreboval zdravniške pomoči. Prisedši na označeno mesto je zdravnik našel tam po delavsko oblečnega moža, ki je imel ves obraz v bunkah, tako da je komaj gledal. Neznaca so prepeljali v mestno bolnišnico. Tam mu je zdravnik izlel številne praske in bunke, nato ga je zasiljal tamkaj službo vršči policijski agent. Ranjenec se je legliti v 50-letnega Andreja Godino, težača, stanujočega v ulici Madonnina št. 18; Ni pa hotel povedati, kdo ga je tako neusmiljeno zdelal. Ostal je v bolnišnici.

Vzoren čuvaj. Na podlagi brezimne ovadbe so orožniki aretirali nekega Attilija Scovenca in nekega Josipa Babich. Mož sta bila namreč v omenjeni ovadbi obdolžena, da sta skušala pred par dnevi okrašt bar Romanelli, ki se nahaja v ulici Sanità št. 16. Odvedena sta bila na kvesturo, kjer sta pri zaslišanju,

po dolgem obotavljanju, priznala poskušeno tatvino. Povedala pa sta tudi, da ju je k temu zločinem dejanju podpiral nočit čuvaj Mihael Siciliani, star 27 let. Vlede te izjave je bil ta «čuvaj» aretiran in sedaj premišljuje o minljivosti tatinskega prijateljstva v zaporu v ulici Coroneo.

Samomor. Večera jopolodne je neki mladenič, ki je imel opravka v podstrežju hiše št. 4 v ulici Luigi Ricci našel obeso na kavelj podstrežnega okna truplo moža, v katerem je spoznal 36-letnega Jakoba Cicora, ogljarja stanujočega v četrtem nadstropju iste hiše. Ko je mladenič premagal svoje presenečenje vled mučnega prizora, je prebral vrvi, položil obesa, ki ni kazal nobenega znaka življenja, na tla ter sklical skupaj ljudi. Nekdo izmed navzočih se je podal na orožniško postajo v ulici dell'Istria ter obvestil o dogodku orožnike; od tam je bil poklican na lice mesta zdravnik rešilne postaje. Prisedši na označeno mesto, je ta skušal s pomočjo postrežnikov obuditi potom umetnega dihanja obesa čka k življenju, toda vsako prizadevanje je bilo zaman; nesrečni ogljar je bil že mrtev.

Domneva se, da si je mož vzel življenje radi nesrečnih družinskih razmer.

Posledice popivanja. Težak Fran Rebec, star 39 let, stanujoč v ulici S. Servolo št. 4, se je pred sinočnjim ustavlil v neki staromestni gostilni ter si začel namakati s sladkim vincom od dnevnega napora osušeno grlo. Ko se ga je bil že precej nalezel, se je iz maklenjstvih vzrokov spril z nekim gostom, kateri mu je tekom pretepa, ki je sledil prepiru, zagnal v obraz vinski kozarec. Rebec se je moral zateči v zavod «Zelenega križa», kjer mu je zdravnik izpral in obvezal široko rano na desnem licu.

Vesti z Gorliškega

V NEDELJO KONCERT PEVKEGA IN GLASBENEGA DRUŠTVA V GORICI

Zveza slovenskih županov v Gorici dodaja v zadevi davka na zemljiški dohodek (impostu di ricchezza mobile sul reddito agrario) svojim okrožnicam in zadnjemu pojasnilu v listih se to-le:

Obrazci, ki jih imata v zalogi Zveza slov. županov in Slovensko kmetijsko društvo v Gorici, so najpripravniji, ker je njihovo iz-

polnjevanje na podlagi dogovorno s finančno oblastjo izdanih tabel in izčrpnega navodila čisto enostavno. Cena posameznemu obrazcu je 40 cent., cena tabeli z navodili 2 liri. Plača se takoj ob prevzetju. Obrazci in navodila so od ponedeljka t. j. 4. junija t. l. na razpolago v uradu, kjer so se bili naročili t. j. ali v Zvezi slov. žup., Via Mameli 8, ali pri Slov. kmet. društvu, Via Contavalle 7.

Vsi koraki v tem oziru so se napravili v dogovoru s pristojnimi oblastmi posebno pa z goriško viceprefekturo. Da se podpre pouk v tiskani besedi tudi z živo besedo, se bodo vršili po naši deželi (v središčih) shodi, na katere se že sedaj vabijo gg. župani, tajniki in one osebe, ki so prevzele po občinah izpolnjevanje obrazcev. Vsi, ki jim je do tega, se obveste pravočasno o teh shodih.

Če bo kdo potreboval posebnih pojasnil, naj se obrne na zgoraj omenjeni društvi, kjer se bodo tudi izpolnjevale tozadevne napovedi počeni z 11. junijem t. l. in sicer od 8. do 12. predp. in od 2. do 4. pop. — (Iz pisarne Zveze slovenskih županov).

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

V Trstu, dne 31. maja, 1923.

avstrijske krome	0.95	0.40
avstrijske krome	0.0290	0.0310
čehoslovaške krome	62.90	63.25
dinarji	23.20	23.40
lejl	10.50	11.00
marke	0.0325	0.0360
dolarji	20.95	21.10
francoski franki	138.75	139.25
švicarski franki	379.00	388.00
angleški funti papirnati	97.50	97.90

Mali oglasi

PEKOVSKI pomočnik, dobro izučen, s svojo koncesijo, vaje vsakemu delu, več slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, išče dela v mestu ali na deželi. Ponudbe pod «Vešč» na upravništvu. 773

KRONE 1.73, goldinarje 4.60. Zlatarnica Ponte Fabbra 1 (Piazza Goldoni). 774

JADRANKO za junij imajo tobakarne že na prodaj. Razprodajalci z dežele, ki še niso poslali izkupčka, so naprošni, da čimprej pošljejo denar za razprodane liste in sporočijo če jim je število prejemajočih iztisov previsoko. 772

KRONE L 1.70, goldinarji L 4.55, 5kronski komadi L 8.85, 20 kronski zlati L 81.— Via Ponders 6/1 44

SREBRO, zlato in briljantne plača več kot drugi Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

KROJACNICA Ant. Jerič, Via Valdirivo 15/1 naznanja slav. občinstvu, da izdeluje obleke po nižnjih cenah. 736

ZAKONCA brez otrok iščeta mesto vratarja. Naslov pri upravništvu. 762

HISA v Trnovem št. 14 se prodaja pod ugodnimi pogoji, tudi na broke. Bobek, Trnovolir. Bistrica. 764

IZREDNA PRILIKA. Dve mostni tehnički, dvigneta do 5000 kg, rabljeni, v najboljšem stanju, se prodata po zmerni ceni. Ing. Righi & Vidovich, Trst (8), Via Sanità 8, vogal Via Porporella. 765

BABICA, diplomirana, sprejema noseče na dom. Ljubezniva oskrba. Najstrožja tajnost. Corso Garibaldi 23, I. 766

TRGOVINA z mešanim blagom na zelo prometnem kraju, se odda. Naslov pri upravništvu. 767

POZORI Krone, korale, zlato, platin in zobovje pe najvišjih cenah plačuje edini grosist Bellej Vita, via Madonnina 10, I. 32

SKLADIŠČE
octove kisline, žvepla
in modre galice. 228
ANTON GAMBEL
Trst — Via Coroneo št. 1 a — Trst

BOMBAŽEVINA

moderna
v največji izbi
po zelo ugodnih cenah:

Gobasto blago, enobarvno	L 9.—
Gobasto blago, dvojna visokost, enobarvno	15.—
Gobasto blago, crepč, enobarvno, dobre vrste	17.—
Gobasto blago, črtano reklamna cena	11.—
Gobasto blago, črtano, Bajadere	12.—
Gobasto blago, barve fantazija, dvojna visokost, zadnja novost	16.—
Gobasto blago, à jour, dvojna visokost	20.—
Gobasto blago, fantazija, dvojna visokost	21.—
Gobasto blago, angleško, zadnja moda, barve fantazija	27.—

Etamin, švicarski, enobarven L 10.—, 13.—
Etamin, moderne risbe, zadnja novost . . . . . 12.—, 14.—
Podlaga, fantazija, turške risbe, novost . . . . . 7.50, 12.—
Rigatino, za otroške obleke 7.90, 9.50
Panama, za moške in otroške obleke . . . . . 9.—, 12.—
Gabardine, za moške obleke in hlače, moderne barve . . . . . L 18.—
Percail, barvan, za kopalne obleke . . . . . 6.—
Gabardine, črn, za kopalne obleke . . . . . 11.—
Sattil, orientalske risbe . . . . . L 7.50, 12.—

OHLE

Corso V. E. III - 16
Tel. 10-08

Corso V. E. III - 16
Tel. 24-24

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem 92
IZPOVEDBE GOSPICE HALCOMBE

«Poslušajte svoj naravni, dobri razum in ostanite v ozađu. Dragi in občudovanja vredna ženska, ne želite si nevarne javnosti. Če ostanete pri tem, vam zagotavljam, da se vam ni ničesar bati. Nobene nove žalosti ne bodo vzemirjale vaših čustev — čuvstev, ki so mi tako dragocena kot moja lastna. Ne boste nadlegovani, in tudi vaša lepa spremljevalka ne bo zasledovana v svoji samotji. Našla je novo pribežališče — v vašem srcu. Pribežališče neprecenljive vrednosti! — Zavidam jo in jo puščam notri.»

«Ne pojditte dalje od tam, kjer ste sedaj prispele; ne ogrožajte resnih interesov drugih ljudi; ne grozite nikomur! Ne silite me — zaklinjam vas — ne silite me k dejanjem, mene, moža dejavaj — ker srčna želja mojega samoljubja je, da ostanem pri miru in da zaradi vas ne uporabim svojih sil in običnih zvez za nadaljnje delovanje. Če se gospod Hartwright vrne na Angleško, ne občujte z njim. Jaz grem svojo pot in gospod Persival mi sledi za petami. Tisti dan, ko bi gospod Hartwright križal to pot, je izgubljen.»

Podpis k tem vesticam je bila samo začetna črka F, polna drobnih umetniških črkanj. Vrgel sem pismo s prezirno na mizo.

Poskuša strašiti, sem rekel: to je gotovo znamenje, da se sam boji. Preveč ženske je bilo v njej, da bi pismo tako lahko vzela kot jaz. Nesramna domačnost besedila je bilo preveč za njeno samozatajevanje. Ko me je pogledala črez mizo, je stisnila pesti na svojih kolenih in storo, prvotno sovraštvo in zopet zaplapolalo na njenem obličju in v njenih očeh.

Zatopil sem se v temne misli. Potem pa sem rekel:

Jutri zjutraj odpotujem s prvim vlakom v Blackwater Park in upam, da se vrnem zvečer.

V Blackwater Park!

Da. Odkar sem šel od gospoda Kyrleja, sem imel dovolj časa o tem razmišljati. Njegovo naziranje se v eni točki strinja z mojim.

Do konca moramo vtrajati pri tem, da izsledimo datum Lavrinega odpotovanja. Edina slika točka v tej zločinški zaroti in brzokne tudi edina možnost dokazati, da je ona živa, je dana v odkritju tega datuma.

To se pravi, je rekla Marijana, v odkritju okolščine, da je Lavra zapustila Blackwater Park še-le po datumu, ki je v zdravniškem izkazu navedena kot dan njene smrti?

Gotovo.

Iz česa sklepaš, da se je to pozneje zgodilo? Lavra sama ne zna ničesar povedati glede časa, ko je prišla v London.

Toda lastnik umobolnice ti je rekel, da je prišla tudi 27. julija. Dvomim, da je bilo grofu mogoče držati jo v Londonu več kot eno noč, ne da bi se ona zavedla o svojem položaju.

V tem slučaju je morala odpotovati 26. julija in naslednji dan, ki je v zdravniškem izkazu naveden kot dan njene smrti, je prišla v London. Če ugotovimo ta datum, tedaj imamo dokaz proti gospodu Persivalu in grofu.

Da, da — razumem! Toda kako priti do tega dokaza?

Izповedba gospe Michelson mi je naznačila dvoje načinov priti do tega dokaza. Prvič je treba povprašati gospoda Dawsona, ki bo pač vedel, kdaj je začel zopet hoditi v Blackwater Park, potem ko je Lavra zapustila hišo. Drugič je treba poizvedovati v gostilni, katero noč je prišel tja gospod Persival sam. Mi vemo, da je odpotoval nekaj ur za Lavro in na ta način moremo zvedeti za datum. Vsekakor je vredno to poskusiti, in trdno sem odločen, da to jutri napravim.

In recimo, da se ti ne posreči — zdaj gledam stvar z najslabšega vidika, Walter, recimo, da se ti ne posreči, ali ti ne more nihče drug pomagati v Blackwater Parku?

V tem slučaju sta v Londonu dva moža, ki mi moreta in moreta pomagati: gospod Persival in grof. Nodalni ljudje so pač pozabili datum, toda onadva sta kriva in gotovo ga poznata. Če se mi vse drugo ponesreči, tedaj bom ištil iz enega izmed njih priznanje in sicer pod mojnimi lastnimi pogoji.

Ko sem govoril te besede, je vzplamtelo Marijanovo obličje v vsem ženskem žaru.

Midva oba veva, Marijana, sem nadaljeval, da ima življenje gospoda Persivala neko slabo točko. —

Ali misliš na njegovo tajno!